

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

IOBE: Ανάπτυξη έως 9,5% για το 2021, έως 5% το τρέχον έτος – Τι απειλεί την ανάκαμψη

Η συνέχιση και η ταχύτητα ανάκαμψης στο τέταρτο τρίμηνο πέρυσι και το 2022 θα εξαρτηθούν από τις επιπτώσεις των μεταλλάξεων της COVID-19, ιδίως σε αναπτυσσόμενες χώρες, την τάση των διεθνών τιμών ενέργειας και βασικών αγαθών, καθώς και την προσαρμογή της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής, ούτως ώστε να μη διαταραχθεί η παγκόσμια ανάκαμψη. Αυτό αναφέρει στην τριμηνιαία του έκθεση το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών.

Παρά το ισχυρό momentum ωστόσο, το IOBE χαρακτηρίζει ως σημαντική πηγή ανησυχίας το δημοσιονομικό έλλειμμα, τόσο το συνολικό όσο και το πρωτογενές: «Τα δημοσιονομικά ελλείμματα, συνολικό αλλά ιδίως το πρωτογενές, ήταν ιδιαίτερα βαθιά στα δυο προηγούμενα έτη, κατά τα οποία υπήρχε ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας και χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Για μια χώρα, όμως, με ιδιαίτερα υψηλό δημόσιο χρέος και ιστορικό και τάση δημιουργίας ελλειμμάτων, είναι ουσιαστική συνθήκη η επίτευξη διατηρήσιμης δημοσιονομικής εξισορρόπησης, με τρόπο ώστε να υποστηρίζονται και ισχυροί ρυθμοί μεγέθυνσης» αναφέρεται χαρακτηριστικά.

Ως δεύτερη πηγή ανησυχίας αναφέρεται η αναμενόμενη γενική άνοδος των επιτοκίων, η οποία θα είναι κρίσιμο να μην συνοδεύεται με αύξηση αλλά με μείωση του διαφορικού κόστους χρηματοδότησης (spread).

Αξιολογώντας συνολικά τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από τη νέα χρονιά, κανείς ξεκινά από την ισχυρή ανάκαμψη και την ομαλή πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Όμως, οι συνθήκες αυτές δεν διασφαλίζουν πως λύνονται τα συστηματικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν την οικονομία τα τελευταία πολλά χρόνια, σε συνέχεια και της προηγούμενης δεκαετούς κρίσης, καταλήγει η έκθεση.

Τα Κύρια σημεία της τριμηνιαίας έκθεσης του IOBE για την ελληνική οικονομία που παρουσιάστηκε στις 31/01/2022:

- Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων, η ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας παγκοσμίως συνεχίστηκε με υψηλό ρυθμό στο τρίτο τρίμηνο του 2021, σαφώς βραδύτερα ωστόσο από ό,τι στο προηγούμενο τρίμηνο. Η ανάκαμψη οφείλεται κυρίως στην πρόοδο στον εμβολιασμό διεθνώς, που συνέβαλε στο άνοιγμα των οικονομιών, και τη συνέχιση της υποστηρικτικής δημοσιονομικής και νομισματικής πολιτικής.

Την περίοδο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου πέρυσι σημειώθηκε στις χώρες του ΟΟΣΑ ανάκαμψη κατά 4,6%, από 13,1% στο προηγούμενο τρίμηνο, που αντιστάθμισε την ύφεση κατά 3,7% στην ίδια περίοδο πρόπερι. Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ στις πλέον αναπτυσσόμενες οικονομίες (G7) έφτασε το τρίτο τρίμηνο το 4,1%, έναντι 12,9% στο προηγούμενο τρίμηνο και ύφεσης 4,0% στο αντίστοιχο τρίμηνο του 2020.

Στις 20 μεγαλύτερες οικονομίες του ΟΟΣΑ η ανάκαμψη επίσης ήταν στο τρίτο τρίμηνο αρκετά ηπιότερη, 4,7%, έναντι ρυθμού 11,8% στο εαρινό τρίμηνο και υποχώρησης του ΑΕΠ κατά 1,9% ένα έτος πριν.

Σημαντική ανάκαμψη

Επομένως, η σημαντική ανάκαμψη στο τρίτο τρίμηνο προήλθε κυρίως από τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η συνέχιση και η ταχύτητα ανάκαμψης στο τέταρτο τρίμηνο πέρυσι και το 2022 θα εξαρτηθούν από τις επιπτώσεις των μεταλλάξεων της COVID-19, ιδίως σε αναπτυσσόμενες χώρες, την τάση των διεθνών τιμών ενέργειας και βασικών αγαθών, καθώς και την προσαρμογή της νομισματικής και της δημοσιονομικής πολιτικής, ούτως ώστε να μη διαταραχθεί η παγκόσμια ανάκαμψη.

Συνιστάμενη των σχετικών τάσεων κατά το 2021 και των αναμενόμενων εξελίξεων στο νέο έτος, αποτελούν οι εκτιμήσεις για ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας πέρυσι με ρυθμό στην περιοχή του 5,5-6,0% και για ήπια επιβράδυνση της το 2022 (4,0-4,5%).

- Ισχυρή άνοδος του ΑΕΠ στην ελληνική οικονομία και στο τρίτο τρίμηνο του 2021, κατά 13,4%, έναντι ιδιαίτερα έντονης ανάκαμψης 16,6% στο δεύτερο τρίμηνο και ισχυρής ύφεσης 11,0% στο αντίστοιχο τρίμηνο πρόπερι. Η έντονη άνοδος του εγχώριου προϊόντος στο τρίμηνο Ιουλίου-Σεπτεμβρίου προήλθε κυρίως από την κατακόρυφη αύξηση των εξαγωγών (+48,6%), κυρίως σε υπηρεσίες (+84,6%), από τον κλάδο του Τουρισμού, αλλά και σε αγαθά (+9,2%). Εξαιτίας αυτής της ανόδου, παρά τη σημαντική διέυρυνση των εισαγωγών (+21,7%), επίσης πρωτίστως από τη ζήτηση υπηρεσιών από το εξωτερικό (+58,1%), το εξωτερικό ισοζύγιο βελτιώθηκε.

Έπονται σε συμβολή στην ανάκαμψη οι περισσότερες καταναλωτικές δαπάνες, τόσο των νοικοκυριών (+8,0%), όσο και του δημόσιου τομέα (+5,7%). Οι επενδύσεις υποχώρησαν ήπια (-5,0%), όχι όμως από το μικρότερο σχηματισμό πάγιου κεφαλαίου (+18,1%), αλλά από τα πολύ λιγότερα αποθέματα σε σχέση με έναν χρόνο πριν (€893 εκατ. έναντι €2,15 δισεκ.).

- Οι εξελίξεις σχετικά με την πανδημία (τάση επιδημιολογικών δεδομένων, ένταση περιοριστικών μέτρων και παρεμβάσεων στήριξης), ο βαθμός και η ποιότητα αξιοποίησης της αυξημένης ρευστότητας (Ταμείο Ανάκαμψης-τραπέζιες χορηγήσεις), η δυναμική του τουρισμού και η τάση στις τιμές της ενέργειας, θεωρούνται οι πλέον καθοριστικοί παράγοντες του ΑΕΠ στο τέλος του 2021 και στο 2022.

Στο σενάριο μακροοικονομικών εξελίξεων για το 2021, σύμφωνα με το οποίο δεν επιβλήθηκαν γενικευμένα περιοριστικά μέτρα στο τέλος του έτους, η τουριστική περίοδος συνεχίστηκε στη μεγαλύτερη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του, αλλά σημειώθηκε και καθυστέρηση στην υλοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης, ενώ οι πληθωριστικές πιέσεις ήταν ισχυρότερες των αναμενόμενων, εκτιμάται πως η ελληνική οικονομία αναπτύχθηκε ελαφρώς ταχύτερα από ό,τι αναμενόταν στην προηγούμενη έκθεση, με ρυθμό 9,0-9,5%. Το βασικό σενάριο για το 2022

Στο βασικό σενάριο για το 2022, στο οποίο επίσης δεν αναμένονται γενικευμένα, ισχυρά μέτρα προστασίας, οι πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης, περυσinoί και φετινοί, θα αξιοποιηθούν σε μεγάλο βαθμό και αποτελεσματικά, ο διεθνής τουρισμός θα ενισχυθεί σημαντικά και ο πληθωρισμός θα είναι ελαφρώς υψηλότερος από ό,τι το 2021, προβλέπεται η ελληνική οικονομία να αναπτυχθεί με ρυθμό 4,5-5,0%.

Στο εναλλακτικό σενάριο για το 2022, στο οποίο αναμένεται επαναφορά ορισμένων ισχυρών περιοριστικών μέτρων, όχι όμως lockdown, τα οποία θα επενεργήσουν ανασχετικά στον τουρισμό, αλλά θα κάμψουν και τις αυξήσεις στην ενέργεια, ενώ η αξιοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης θα είναι παρόμοια με το βασικό σενάριο, η ανάπτυξη θα διαμορφωθεί στην περιοχή του 2,5-3,0%.

- Υπέρβαση πρωτογενούς αποτελέσματος Κρατικού Προϋπολογισμού την περίοδο Ιανουαρίου-Δεκεμβρίου έναντι του σχετικού στόχου στον Προϋπολογισμό του 2022: έλλειμμα €10,3 δισεκ. έναντι στόχου ελλείμματος €13,0 δισεκ. και ελλείμματος €18,2 δισεκ. το 2020. Η υπέρβαση προήλθε κυρίως από το σκέλος των καθαρών εσόδων του Κρατικού Προϋπολογισμού, που ήταν περισσότερα κατά €1,46 δισεκ. έναντι του στόχου, από περισσότερες εισπράξεις φόρων εισοδήματος, κατά €722 εκατ., κυρίως από φυσικά πρόσωπα (+€520 εκατ.), καθώς και απόνυφλότερες εισπράξεις μεταβιβάσεων κατά €513 εκατ., λόγω έκτακτων εσόδων από ANFAs τον Δεκέμβριο (+€644 εκατ.).

Οι δαπάνες συγκρατήθηκαν κατά €1,17 δισεκ. έναντι του στόχου, με λιγότερες λοιπές μεταβιβάσεις κατά €784 δισεκ. και μηδενικές πιστώσεις υπό κατανομή (εκτός ΠΔΕ) έναντι στόχου €671 εκατ.

- Μείωση του ποσοστού ανεργίας το τρίτο τρίμηνο του 2021 στο 13,0%, από 16,2% ένα έτος νωρίτερα, κυρίως από μείωση του αριθμού των ανέργων (κατά 73,6% ή 141 χιλ.), όχι από τον περιορισμό του μη ενεργού πληθυσμού, που διευρύνει το εργατικό δυναμικό.

Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη άνοδο στην απασχόληση το τρίτο τρίμηνο ήταν οι Υπηρεσίες παροχής καταλύματος-εστίασης (+49,1 χιλ.), ο Πρωτογενής τομέας (+39,1 χιλ.), η Δημόσια διοίκηση (+37,5 χιλ.) και η Μεταποίηση (+31,3 χιλ.).

Η μεγαλύτερη υποχώρηση απασχόλησης σημειώθηκε στην Εκπαίδευση (-12,2 χιλ.), στις Χρηματοπιστωτικές-ασφαλιστικές δραστηριότητες (-7,5 χιλ.) και το Χονδρικό/επιχειρηματικό εμπόριο (-6,0 χιλ.).

Συνέχεια.....

Ο ισχυρός πληθωρισμός

Καθώς δεν επιβλήθηκαν ισχυρά περιοριστικά μέτρα τα τελευταία τρίμηνο πέρυσι, οι κλάδοι Λιανικού εμπορίου, Τουρισμού, Εστίασης, Ψυχαγωγίας-Λιασκέδωσης, που είχαν πληγεί σε μεγάλο βαθμό από την αναστολή δραστηριότητας στο παρελθόν, παρέμειναν σε λειτουργία, αυξάνοντας σημαντικά την απασχόλησή τους. Την ενίσχυση της καταναλωτικής ζήτησης μετράσει στο τέλος του 2021 ο ισχυρός πληθωρισμός.

Οι παραπάνω τάσεις στην απασχόληση θα συνεχιστούν εν πολλοίς το 2022, εφόσον δεν επανακάμψουν ισχυρά και εκτεταμένα περιοριστικά μέτρα (βασικό μακροοικονομικό σενάριο).

Αλλωστε, κατόπιν της έντονης πρόσφατης έξαρσης της πανδημίας, έγιναν στοχευμένες περιοριστικές παρεμβάσεις. Στην περίπτωση του εναλλακτικού σεναρίου για το 2022, οι περιορισμοί θα κλιμακωθούν και θα επεκταθούν και σε άλλους κλάδους, με υψηλό μερίδιο στην απασχόληση (π.χ. Λιανικό Εμπόριο), όπως επίσης σε υψίστες κοινωνικές ομάδες.

Ευρύτερα, λόγω κυρίως επιφυλακτικότητας έναντι δυνητικών δυσμενέστερων εξελίξεων, οι επιχειρήσεις θα προβούν σε λιγότερες προσλήψεις. Επιπλέον, η καταναλωτική ζήτηση θα αυξηθεί ηπιότερα, καθώς θα εξασθενήσει η καταναλωτική διάθεση.

Η ταχύτερη της αρχικά αναμενόμενη ανάκαμψη της Ευρωζώνης πέρυσι ενίσχυσε την εξαγωγική ζήτηση περισσότερο από ό,τι αναμενόταν, στηρίζοντας την απασχόληση σε εξαγωγικούς κλάδους, κυρίως από τη βιομηχανία.

Η απασχόληση

Η εξέλιξη των αναμενόμενων τάσεων στην απασχόληση που προβλέπεται για φέτος, εφόσον δεν επιβληθούν εκ νέου ισχυροί περιορισμοί, θα συνεχίσει να παρέχει ώθηση στις εξαγωγές και την απασχόληση. Η αύξηση των επενδύσεων, σε εξαγωγικούς κλάδους της βιομηχανίας και στον Τουρισμό, αλλά κυρίως αξιοποιώντας τους πόρους του Ταμείου Ανάκαμψης, καθώς και από επενδύσεις σε σημαντικές υποδομές, θα τονώσει σημαντικά τη δημιουργία θέσεων εργασίας φέτος, μεταξύ άλλων κλάδων, στις Κατασκευές.

Τονωτικά στην εγχώρια απασχόληση το 2022 θα επενεργήσει ο δημόσιος τομέας, καθώς υψίσταται προγραμματισμός προσλήψεων, στο πλαίσιο του κανόνα «μια πρόσληψη για κάθε μία αποχώρηση».

Λαμβάνοντας υπόψη τις παραπάνω επιδράσεις στην αγορά εργασίας, η εκτίμηση για το ποσοστό της ανεργίας το 2021 αναθεωρείται προς το καλύτερο, στην περιοχή του 14,9%.

Σε ό,τι αφορά το 2022, στο βασικό σενάριο το ποσοστό ανεργίας αναμένεται να διαμορφωθεί στην περιοχή του 13,5%, ενώ στο εναλλακτικό σενάριο γύρω από το 14,0%.

• Ο μέσος ρυθμός μεταβολής τιμών καταναλωτή (ΓΑΤΚ) στο σύνολο του 2021 ήταν θετικός, 1,2%, από -1,2% πρότεροι. Αυτή η άνοδος ήταν η μεγαλύτερη των τελευταίων εννέα ετών. Τον Δεκέμβριο του 2021 ο εγχώριος ΓΑΤΚ ενισχύθηκε σημαντικά, στο 5,1% από 4,8% τον προηγούμενο μήνα. Ωστόσο τον ίδιο μήνα πρότεροι ο ΓΑΤΚ υποχώρησε κατά 2,3%, αντιπληθωρισμός που ήταν ο ισχυρότερος σχεδόν της τελευταίας εξαετίας, από τον Φεβρουάριο του 2015. Συνεπώς, η σημαντική άνοδος των τιμών τον περασμένο Νοέμβριο και Δεκέμβριο οφείλεται και σε «αποτέλεσμα βάσης», λόγω του χαμηλού επιπέδου του ΓΑΤΚ ένα έτος νορίτερα. Ενίσχυση κατέγραψε ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (Εν.ΑΤΚ) πέρυσι, κατά 0,6%, ύστερα από εξασθένιση 1,3% το 2020. Η ενίσχυση των τιμών οφείλεται στην αυξητική επίδραση τοννεργειακών αγαθών, καθώς η μεταβολή του δείκτη με σταθερούς φόρους και χωρίς τα ενεργειακά αγαθά ήταν οριακά αρνητική.

Σε ό,τι αφορά τις αναμενόμενες τάσεις στις βασικές συνιστώσες του ΓΑΤΚ το 2022, στην πλευρά της ζήτησης, εφόσον δεν επανέλθουν ισχυρά περιοριστικά μέτρα, κλάδοι τους οποίους πραγματοποιείται ένα σημαντικό τμήμα της εγχώριας κατανάλωσης και οι οποίοι είχαν τεθεί σε αναστολή λειτουργίας (Λιανικό Εμπόριο, Εστίαση, Τουρισμός), θα λειτουργήσουν εν πολλοίς με συνθήκες προ κρίσης και θα προχωρήσουν σε αύξηση της απασχόλησής τους.

Σε συνδυασμό με τη δημιουργία θέσεων εργασίας σε εξωστρεφείς δραστηριότητες (Βιομηχανία, Τουρισμός), θα αυξηθεί το εγχώριο διαθέσιμο εισόδημα, τονώνοντας την καταναλωτική ζήτηση και ακολουθώντας τις τιμές. Εάν όμως επιβληθούν εκ νέου εκτεταμένα περιοριστικά μέτρα φέτος, οι αυξήσεις της οικονομικής δραστηριότητας, της απασχόλησης και του εισοδήματος θα είναι ηπιότερες.

Προς το παρόν είναι πρόωρο να προβλεφθεί με ακρίβεια η επίδραση της επερχόμενης μεταβολής του κατώτατου μισθού στην απασχόληση και ακολουθούς στο εγχώριο διαθέσιμο εισόδημα και τις τιμές, καθώς δεν είναι γνωστή η έκτασή της.

Οι τιμές της ενέργειας

Στο σκέλος των επιδράσεων της ενέργειας, ανοδική τάση στην παραγωγή πετρελαίου το 2022 αναμένεται κυρίως από χώρες εκτός OPEC+. Αλλωστε, προς το τέλος του 2021, η μεγαλύτερη αύξηση ημερήσιας παραγωγής προήλθε από τις ΗΠΑ, οι οποίες προχωρούν διαδοχικά σε διάθεση μέρους των στρατηγικών αποθεμάτων τους. Παρόμοιες ενέργειες πραγματοποιούνται από την Κίνα, Ινδία, Νότια Κορέα, Ιαπωνία και Ηνωμένο Βασίλειο.

Στην πλευρά της ζήτησης πετρελαίου, η σταθεροποιητική ή πτωτική επίδραση στις τιμές από τη ραγδαία εξάπλωση της νέας μετάλλαξης εκτιμάται πως θα είναι προσωρινή. Αλλωστε, συνολικά το 2022, παρότι ο ρυθμός ανάκαμψης της παγκόσμιας οικονομίας θα είναι ηπιότερος από πέρυσι, θα παραμείνει ισχυρός.

Σε αυτό το πλαίσιο εξελίξεων, προβλέπεται διεύρυνση της παγκόσμιας κατανάλωσης πετρελαίου, στα επίπεδα του 2019. Συνεπώς, δεν αναμένεται αποκλιμάκωση του ενεργειακού κόστους και είναι πλέον πιθανή μια νέα μικρή άνοδος του φέτος.

Υπό το βασικό σενάριο μακροοικονομικών προβλέψεων για το 2022, στο οποίο δεν θα επιβληθούν ισχυρά περιοριστικά μέτρα σε τμήματα της οικονομίας και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, προβλέπεται πληθωρισμός στην περιοχή του 1,5-1,8%, λόγω της νέας ενίσχυσης της ζήτησης και της νέας, σαφώς ηπιότερης από πέρυσι ανόδου των τιμών στα ενεργειακά προϊόντα.

Εφόσον κλιμακωθούν τα μέτρα προστασίας, με στοχευμένο χαρακτήρα, χωρίς να επιβληθεί lockdown (εναλλακτικό μακροοικονομικό σενάριο), σε συνδυασμό με τις αναμενόμενες τάσεις στους υπόλοιπους παράγοντες που επηρεάζουν τον εγχώριο ΑΤΚ, προβλέπεται πως η μεταβολή του Δείκτη Τιμών Καταναλωτή θα διαμορφωθεί φέτος στο 0,7% με 1,0%, λόγω της ηπιότερης ενίσχυσης της ζήτησης και της μικρότερης ανόδου των τιμών των ενεργειακών προϊόντων.

Τράπεζες και δάνεια

• Οι τράπεζες έχουν ευκαιρία να αναπτύξουν τα στοιχεία του ενεργητικού τους καθώς μεταβαίνουν σταδιακά σε ένα περιβάλλον με θετικές προοπτικές, αν και καταγράφηκαν οι πρώτες καθυστερήσεις στην αξιοποίηση του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης για την Ελλάδα, ύψους €12,7 δισεκ. την περίοδο 2021-2026. Στις θετικές εξελίξεις ξεχωρίζουν η μεγάλη μείωση των Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ), οι ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης των τραπεζών, το χαμηλό κόστος νέου δανεισμού προς τις επιχειρήσεις και η συνεχής αύξηση των ιδιωτικών καταθέσεων.

Στις προκλήσεις του τραπεζικού συστήματος περιλαμβάνονται η ενίσχυση κερδοφορίας, της ποιότητας του ενεργητικού και των ιδίων κεφαλαίων, η επιτάχυνση της πιστωτικής επέκτασης προς τον ιδιωτικό τομέα και η σύγκλιση με την υπόλοιπη Ευρώπη ως προς το κόστος δανεισμού προς αυτόν.

Κρίσιμες προτεραιότητες για τις τράπεζες αποτελούν η επιτάχυνση στην αξιοποίηση των πόρων του δανειακού σκέλους του Ταμείου Ανάκαμψης για συγχρηματοδότηση επενδύσεων και η συνέχιση μείωσης των ΜΕΔ.

Όπως ανέφερε επίσης, κατά την παρουσίαση της Έκθεσης, ο Γενικός Διευθυντής του IOBE, καθηγητής Νίκος Βέττας:

• Η ελληνική οικονομία καταγράφει θετική δυναμική. Ταυτόχρονα, υπάρχουν λόγοι ανησυχίας, ενώ από ορισμένες κρίσιμες πλευρές της οικονομίας, οι εξελίξεις δεν έχουν ακόμη σαφή κατεύθυνση.

• Ο ρυθμός πραγματικής μεγέθυνσης το 2021 εκτιμάται ιδιαίτερα υψηλός, επιβεβαιώνοντας πρόσφατες αναλύσεις του IOBE. Αναμένεται μεγέθυνση στην περιοχή 9-9,5% για το σύνολο του έτους.

• Για το 2022 επίσης αναμένεται ισχυρή μεγέθυνση, βέβαια σε χαμηλότερο επίπεδο. Συνυπολογίζοντας αναμενόμενες εξελίξεις στο διεθνές περιβάλλον, την εισροή πόρων από το ταμείο ανάκαμψης και άλλες ευρωπαϊκές πηγές, ο ρυθμός μεγέθυνσης αναμένεται στην περιοχή του 4,5-5%.

• Τα δημοσιονομικά ελλείμματα, συνολικά αλλά ιδίως το πρωτογενές, ήταν ιδιαίτερα βαθιά στα δυο προηγούμενα έτη, κατά τα οποία υπήρχε ανάγκη αντιμετώπισης της πανδημίας και χαλάρωση των δημοσιονομικών κανόνων στο ευρωπαϊκό πλαίσιο. Για μια χώρα, όμως, με ιδιαίτερα υψηλό δημόσιο χρέος και ιστορικό και τάση δημιουργίας ελλειμμάτων, είναι ουσιαστικής συνθήκη η επίτευξη διατηρήσιμης δημοσιονομικής εξισορρόπησης, με τρόπο ώστε να υποστηρίζονται και ισχυροί ρυθμοί μεγέθυνσης.

• Η αναμενόμενη γενική αύξηση επιτοκίων θα είναι κρίσιμη να μην συνοδεύεται με αύξηση αλλά με μείωση του διαφορικού κόστους χρηματοδότησης (spread) που χωρίζει την ελληνική οικονομία από άλλες ευρωπαϊκές.

• Η εξέλιξη του πληθωρισμού θα έχει κεντρική οικονομική και πολιτική σημασία. Αυξήσεις τιμών σε προϊόντα και υπηρεσίες είναι αναμενόμενες όταν οι οικονομίες ανακάμπτουν έντονα μετά από βαθιά ύφεση και η ζήτηση αυξάνεται. Μπορεί, όμως, να οδηγήσουν σε ισχυρή και επικίνδυνη ανοδική περιδίνηση τιμών και μισθών που θα υποσκάψει την πραγματική ανάπτυξη και να μειώσει τα πραγματικά εισοδήματα.

• Ένα δεύτερο ζήτημα είναι πως η εξέλιξη της δημοσιονομικής πορείας στη χώρα έχει ασφαλώς μια κρίσιμη ευρωπαϊκή διάσταση για το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης.

• Κομβικό ζήτημα είναι η στροφή του παραγωγικού υποδείγματος στη χώρα, ειδικότερα με ενίσχυση των εξαγωγών και των επενδύσεων. Σχετικά, υπάρχουν θετικά σημάδια, όπως το ενδιαφέρον ξένων επιχειρήσεων και επενδυτών για την ελληνική οικονομία, η ανθεκτικότητα που επέδειξε ο τουρισμός και η συνεχιζόμενη σημαντική αύξηση των εξαγωγών αγαθών από κρίσιμους τομείς της μεταποιητικής βιομηχανίας. Αντίρροπα όμως, πιέζει το γεγονός ότι κατά τη διάρκεια της πανδημίας, ενισχύθηκαν, από πολλές απόψεις ακραία, ο ρυθμιστικός ρόλος και η σημασία των κρατικών παρεμβάσεων.

• Η πανδημία δεν έχει ακόμη κοπάσει και ενώ υπάρχουν βάσιμες ελπίδες πως αυτό θα συμβεί προς την άνοιξη, το κόστος της είναι ακόμη βαρύ. Ταυτόχρονα νέες κρίσεις, με υγειονομική, χρηματοοικονομική, γεωπολιτική ή άλλη πηγή δεν μπορεί να αποκλειστούν.

• Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικής βάσης, της προσαρμοστικότητας της οικονομίας και μαζί της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα αποκτούν λοιπόν επείγοντα χαρακτηριστικά.

• Αξιολογώντας συνολικά τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας από τη νέα χρονιά, κανείς ξεκινά από την ισχυρή ανάκαμψη και την ομαλή πρόσβαση σε χρηματοδότηση. Όμως, οι συνθήκες αυτές δεν διασφαλίζουν πως λύνονται τα συστηματικά προβλήματα που χαρακτηρίζουν την οικονομία τα τελευταία πολλά χρόνια, σε συνέχεια και της προηγούμενης δεκαετούς κρίσης.

Οι «300» που επέλεξαν τον δρόμο της εξόδου από το Χρηματιστήριο Αθηνών

Τον δρόμο της εξόδου από το Χρηματιστήριο Αθηνών παίρνουν στο ξεκίνημα του 2022 οι εταιρείες τροφίμων Καραμολέγκος και Νίκας, ανεβάζοντας σε 300 τον αριθμό των εισηγμένων που έχουν διαγραφεί από το 2000 μέχρι σήμερα. Πρόκειται για αρνητικό ρεκόρ στην ιστορία του Χ.Α., καθώς τα τελευταία 23 χρόνια εγκατέλειψαν την αγορά ιστορικές βιομηχανίες αλλά και ισχυρές θυγατρικές πολυεθνικών που βρίσκονται σε συνεχή ανάπτυξη και οι οποίες άντεξαν τόσο τη δεκαετή κρίση όσο και τη διετία της πανδημίας.

Όπως γράφει ο Ανέστης Ντόκας στην Ναυτεμπορική, οι πληροφορίες της «Ν», μάλιστα, αναφέρουν ότι αναμένεται να ακολουθήσουν μέσα στο πρώτο τρίμηνο ακόμη δύο εισηγμένες, η πρώτη από τον κλάδο των ηλεκτρονικών υπολογιστών και η δεύτερη από τον εμπορικό κλάδο.

Μειώνονται οι επενδυτικές επιλογές

Το χρηματιστηριακό ταμπλό αποστεώνεται συνεχώς και οι επενδυτικές επιλογές περιορίζονται, καθώς οι μεγαλομέτοχοι - ιδιοκτήτες δυναμικών επιχειρήσεων με προοπτικές αξιοποιούν την ευκαιρία των χαμηλών αποτιμήσεων, συγκεντρώνουν τις μετοχές και αποσύρουν τις εταιρείες τους από την αγορά. Τα 22 χρόνια που έχουν περάσει από την έλευση του millennium έχουν διαγραφεί συνολικά 298 εταιρείες. Πρόκειται σχεδόν για διπλάσιο αριθμό εταιρειών που αποχώρησαν σε σύγκριση με τον σημερινό αριθμό των εισηγμένων, που είναι 152.

Οι διαγραφές στο Χ.Α. από το 2000 έως σήμερα

Έτος	Διαγραφές
2000	5
2001	14
2002	21
2003	9
2004	6
2005	11
2006	41
2007	18
2008	13
2009	8
2010	11
2011	9
2012	8
2013	17
2014	9
2015	4
2016	24
2017	20
2018	14
2019	11
2020	11
2021	14
2022	2

Εκτός από τις Καραμολέγκος και Νίκας, πληροφορίες της «Ν» αναφέρουν ότι μέσα στο 1ο τρίμηνο του 2022 αναμένεται να βρεθούν εκτός Χ.Α. ακόμη δύο εταιρείες, η πρώτη από τον κλάδο ηλεκτρονικών υπολογιστών και η δεύτερη από τον εμπορικό κλάδο.

Οι εισηγμένες που βρέθηκαν εκτός ταμπλό την περίοδο 2018-2021

Εταιρεία	Ημερομηνία διαγραφής	Εταιρεία	Ημερομηνία διαγραφής	Εταιρεία	Ημερομηνία διαγραφής
Διαγραφές 2021		ΣΕΛΟΝΤΑ	14/7/2020	ΚΑΝΑΚΗΣ	9/10/2019
ΚΕΡΑΜΕΙΑ ΑΛΜΑΤΙΝΗ	2/2/2021	ΚΑΡΑΤΖΗ	14/7/2020	ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗΣ	12/12/2019
ΑΧΟΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	2/2/2021	ΠΕΡΣΕΥΣ	1/9/2020	Διαγραφές 2018	
ΝΑΥΤΠΑΛΗΚΗ ΛΕΣΒΟΥ	2/2/2021	ΒΘΒΟΣ	4/12/2020	ΑΘΗΝΑ	3/8/2018
EUROBROKERS	2/2/2021	ΤΗΛΕΤΥΠΟΣ	4/12/2020	ΚΟΡΡΕΣ	3/8/2018
DIVERSA	2/2/2021	ΑΛΦΑ ΕΚΡΙΣΙΝ	4/12/2020	ΑΛΤΕΚ	12/12/2018
FORTHNET	23/4/2021	ΠΗΓΑΣΟΣ	4/12/2020	ΑΛΚΟ	12/12/2018
ΝΕΟΡΙΟΝ ΣΥΡΟΥ	25/6/2021	ΧΑΤΖΗΚΡΑΝΙΩΤΗ	4/12/2020	ΑΤΤΙ-ΚΑΤ	12/12/2018
ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ	25/6/2021	Διαγραφές 2019		ΒΑΛΚΑΝ	12/12/2018
EUROMEDICA	25/6/2021	ΑΙΟΛΙΚΗ Α.Ε.Ε.Χ.	28/3/2019	ΕΒΡΑΣΗ-ΦΑΛΛΙΔΑΣ	12/12/2018
PAPERPACK	26/7/2021	ΜΙΝΔΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ	25/4/2019	ΕΒΖ	12/12/2018
ΙΑΣΩ	10/9/2021	ΥΓΕΙΑ	8/5/2019	ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΙΧΘΕΙΣ	12/12/2018
NEWSPHONE	10/9/2021	ΝΤΡΟΥΚΦΑΡΜΑΤΙΕΝ	8/5/2019	ΜΗΧΑΝΙΚΗ	12/12/2018
ΓΕΚΕ	27/10/2021	GRIVALIA	20/5/2019	T-BANK	12/12/2018
CRETA FARM	16/12/2021	ΚΡΗΤΩΝ ΑΡΤΟΣ	24/5/2019	ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟ	
Διαγραφές 2020		NEXANS HELLAS	1/7/2019	ΤΑΜΕΥΤΗΡΙΟ	12/12/2018
ΕΛΤΡΑΚ	13/3/2020	ΕΛΛΗΝΙΚΗ		ΤΕΣΑΠΡΕΤ	12/12/2018
F.G.EUROPE	13/3/2020	ΤΕΧΝΟΔΟΜΙΚΗ	22/7/2019	ΤΡΟΦΙΑΙΑ	
ΝΗΡΕΥΣ	14/7/2020	TITAN	24/9/2019	ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ	12/12/2018

Γεγονός είναι ότι η -αναμενόμενη σε μεγάλο βαθμό- κίνηση των βασικών μετόχων της Καραμολέγκος και της Νίκας αποτέλεσε την αφορμή για την επανάληψη των συζητήσεων περί αποχώρησης εταιρειών από το ελληνικό Χρηματιστήριο, περί μείωσης των προσφερόμενων επενδυτικών επιλογών και περί εισαγωγής κινήτρων που θα καταστήσουν περισσότερο ελκυστικό το Χ.Α. (οι προτάσεις της Επιτροπής Εμπειρογνομήνων για τη στρατηγική ανάπτυξης της ελληνικής κεφαλαιγορίας βρίσκονται στα συρτάρια του υπουργείου Οικονομικών από τον Νοέμβριο του 2020).

Περιορισμένη η συμμετοχή του κλάδου των τροφίμων Στην πράξη τώρα, το Χ.Α. χάνει ακόμη δύο καλά «brand name» σοβαρών εταιρειών που ήταν ιδιαίτερα γνωστά στο ευρύ καταναλωτικό κοινό. Επίσης, βλέπει την ήδη πολύ περιορισμένη συμμετοχή του κλάδου των τροφίμων στο χρηματιστηριακό ταμπλό να μειώνεται ακόμη περισσότερο, αφού ο κλάδος των αλλαντικών παύει να έχει εκπρόσωπο μετά τη διαγραφή και της Creta Farm, όπως συνέβη και με τον κλάδο ιχθυοκαλλιεργειών που έπαυσε να έχει εκπρόσωπο.

Είναι γεγονός ότι το ελληνικό Χρηματιστήριο πάσχει από δύο μεγάλα καρκινώματα: α) Της γραφειοκρατίας: Για παράδειγμα, για να ανοίξει κάποιος κωδικό χρειάζεται να υπογράψει έγχαρτες συμβάσεις δεκάδων σελίδων. Αντίστοιχες δυσκολίες αντιμετωπίζει κάποιος σε θέματα λειτουργίας του Χρηματιστηρίου και ενημέρωσης του επενδυτή. Συνεπώς χρειάζεται να ξαναγίνει φιλικό στους επενδυτές. β) Της απώλειας εμπιστοσύνης: Χρειάζεται να ανακτηθεί η εμπιστοσύνη, κάτι που δεν είναι εύκολο. Η ελληνική αγορά είναι πολύ μικρή και εύαλωτη τόσο σε εξωγενείς παράγοντες όσο και σε συγκεκριμένα συμφέροντα και δεν λειτουργεί υπό καθεστώς επαρκούς διαφάνειας. Συνεπώς το βάρος είναι μεγάλο για τον νέο διευθύνοντα σύμβουλο Γιάννο Κοντόπουλο, ο οποίος αναλαμβάνει τα ηνία μιας ταλαιπωρημένης αγοράς, η οποία έχει μικρό εύρος εισηγμένων που διαθέτουν επαρκή εμπορευσιμότητα αλλά χαμηλές κεφαλαιοποιήσεις για να τύχουν της εμπιστοσύνης των ξένων funds που διαθέτουν επενδυτικά κεφάλαια.

Το ζητούμενο για την επόμενη μέρα

Το ζητούμενο για τη χρηματιστηριακή αγορά και ειδικότερα για τη διοίκηση του Χρηματιστηρίου Αθηνών είναι να προσελκυσθούν μεγάλες εταιρείες σε κεφαλαιοποίηση, δηλαδή από 300 εκατ. ευρώ και πάνω. Καλές είναι οι προσπάθειες για τις μικρές εταιρείες προκειμένου να εκκολληθούν και να μεγαλώσουν, αλλά η αγορά έχει ανάγκη από ισχυρές εταιρείες με διεθνή αναγνώριση που θα ενισχύσουν και τη χρηματιστηριακή αξία της.

Είναι πασιφανές ότι το Χρηματιστήριο Αθηνών, το οποίο παραμένει υποβαθμισμένο από το 2013, δεν μπορεί να στηρίξει να στηρίζεται από τις 17 εταιρείες που έχουν κεφαλαιοποίηση μεγαλύτερη του 1 δισεκατομμυρίου ευρώ και μία δεκάδα μετοχών της υψηλής κεφαλαιοποίησης. Η πλειονότητα των εισηγμένων παραμένει αδρανής, με ανύπαρκτες επιχειρηματικές εξελίξεις, κάτι που έχει ως αποτέλεσμα χιλιάδες κωδικοί επενδυτών να παραμένουν απενεργοποιημένοι.

Lamda Development: Συμφωνία για ανάπτυξη κτιρίου μικτής χρήσης αξίας 200 εκατ. ευρώ

Σε συμφωνία με εταιρεία του ομίλου Brook Lane Capital ήρθε η Lamda Development, για την ανάπτυξη κτιρίου και συγκεκριμένα πύργου μικτής χρήσης, εντός του χώρου του Ελληνικού.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση το κτίριο θα αποτελείται από από χώρους γραφείων, πολυτελές ξενοδοχείο και κατοικίες και θα ολοκληρωθεί κατά την πρώτη πενταετή φάση υλοποίησης του έργου του Ελληνικού.

Η συνολική επένδυση αναμένεται να φθάσει τα 200 εκατ. ευρώ, όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση.

Υπενθυμίζεται ότι παρόμοια συμφωνία σύνηψε η Lamda Development, προκειμένου η Eurobank να αποκτήσει ακίνητο συνολικού εμβαδού 18.000 τ.μ. εντός της επιχειρηματικής ζώνης στο Ελληνικό.

Η Eurobank επιθυμεί να κατασκευάσει πύργο γραφείων συνολικού εμβαδού 40.000 τ.μ. στο οποίο θα στεγάσει τα γραφεία της.

Αναλυτικότερα η ανακοίνωση της εταιρείας αναφέρει:

Στο πλαίσιο εφαρμογής του επιχειρηματικού σχεδίου για την ανάπτυξη του εμβληματικού έργου του Ελληνικού, η Εταιρεία και η ΕΛΛΗΝΙΚΟ Α.Ε. συνήψαν την 27.01.2022 Συμφωνία Πλαίσιο (Framework Agreement) με εταιρεία του ομίλου BROOK LANE CAPITAL για την ανάπτυξη υπερσύγχρονου πύργου μικτής χρήσης («Mixed Use Tower»), εντός του Επιχειρηματικού Κέντρου («Commercial Hub») στην περιοχή της Λεωφόρου Βουλιαγμένης, το οποίο θα ολοκληρωθεί κατά την πρώτη πενταετή φάση υλοποίησης του έργου του Ελληνικού. Η εν λόγω συνεργασία αφορά στην υλοποίηση ενός πύργου, μικτής χρήσης («Mixed Use Tower») αποτελούμενο από χώρους γραφείων, πολυτελές ξενοδοχείο και κατοικίες, προοριζόμενο να αποτελέσει τοπόσημο της όλης περιοχής.

Υπό τον όρο εκπλήρωσης των αιρέσεων που προβλέπονται στην ως άνω Συμφωνία Πλαίσιο, η ανάπτυξη θα γίνει μέσω εταιρείας ειδικού σκοπού, στο μετοχικό κεφάλαιο της οποίας θα συμμετέχουν εταιρεία του ομίλου BROOK LANE CAPITAL και η ΕΛΛΗΝΙΚΟ Α.Ε., σε ποσοστό 70% και 30% αντίστοιχα. Ο χρόνος που θα απαιτηθεί για την πλήρωση των ως άνω αιρέσεων εκτιμάται σε περίπου έξι μήνες. Ο σχεδιασμός του Mixed Use Tower έχει ανατεθεί στο κορυφαίο διεθνές αρχιτεκτονικό γραφείο AEDAS, ενώ η διαχείριση του ξενοδοχείου και των κατοικιών θα ανατεθεί σε διεθνούς φήμης εταιρεία διαχείρισης (hotel operator).

Η συνολική επένδυση για τη δημιουργία του Mixed Use Tower εκτιμάται σε 200 εκατ. ευρώ.

When the Fed has raised rates, the stock market has usually moved higher.

Don't Mind the Fed

When the Fed has raised rates, the stock market has mostly moved higher

Rate Hike Campaign	Fed Funds Rate Change	S&P 500 Index Price Change
7/1954 to 10/1957	2.7 % points	33%
5/1958 to 11/1959	3.4	32
7/1961 to 11/1966	4.6	21
5/1967 to 9/1969	5.2	5
3/1971 to 9/1971	1.8	-2
2/1972 to 7/1974	9.6	-26
1/1977 to 7/1981	14.4	28
2/1983 to 8/1984	3.0	13
3/1988 to 3/1989	3.3	14
12/1993 to 4/1995	3.1	10
1/1999 to 6/2000	1.9	14
6/2004 to 7/2006	4.2	12
11/2015 to 1/2019	2.3	30